

ناصر نظر، سرپرست گروه کودکان پارس:

از نگاه کودکان به موسیقی کودک بنگریم

شهلا روشنی

■ ارکستر کودکان «پارس» موسیقی ملل را در بخش کودک بیست و هفتمین جشنواره موسیقی فجر اجرا می‌کند. این ارکستر که شامل صد نفر از کودکان آموزش‌دیده موسیقی در کانون موسیقی پارس است، امشب و فردا ساعت ۱۸/۳۰ در تالار آندیشه روی صحنه می‌رود. ناصر نظر، سرپرست این ارکستر، در ۲۰ سال گذشته تلاش زیادی برای رشد و تکامل این موسیقی در ایران داشته. وی با تأسیس آموزشگاه موسیقی پارس در سال ۱۳۶۶، در شرایط دشوار آن زمان، حرکت جدیدی را در جهت تدریس آکادمیک موسیقی آغاز کرد. نظر، از کودکی موسیقی را با شرکت در کلاس‌های ارف کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان آغاز کرد و سپس در سال ۱۳۵۵ ساز کلارینت و پیانو را در کارگاه موسیقی رادیو و تلویزیون ملی ایران فراگرفت. در سال ۱۳۵۸ به عنوان مربی ارف در کارگاه موسیقی شروع به تدریس کرد که تا به حال نیز این فعالیت ادامه دارد. تأسیس گروه مربیان ارف در سال ۱۳۶۵ به منظور گسترش و اشاعه روش موسیقی ارف در کشور و در ادامه، پایه‌گذاری اولین ارکسترسمفونیک نوجوانان در سال ۱۳۷۱ از جمله فعالیت‌های قابل توجه اوست.

■ درباره کم و کیف برگزاری این کنسرت توضیح می‌دهید؟

این برنامه از بخش‌های متنوع و مختلفی تشکیل شده است و مجریان کودک و نوجوان در قالب گروه‌های سازی، کر و بازی‌های نمایشی آن را به اجرا می‌گذارند. تازترین اجرای این گروه موسیقی در سه بخش انجم می‌شود. به گونه‌ای که در بخش نخست از این کنسرت ارکستر بزرگ ریکورد قطعاتی از آهنگسازان ایرانی و موسیقی کلاسیک را اجرا می‌کنند و در ادامه سازهای کوبه‌ای ایرانی همراه با گروه نمایشی پارس، مروری بر نمایش‌های این گروه موسیقی را که طی سال گذشته به روی صحنه رفته‌اند بار دیگر به نمایش می‌گذارند. در بخش دوم این برنامه گروه حرکت و موسیقی، قطعاتی از ملودی‌های سراسر دنیا را به نمایش می‌گذارند و در آخرین بخش ارکستر بزرگ پارس همراه با ارکستر زهی، فلویت ریکورد و کر قطعات به یادماندنی و خاطر‌هایگز روز جهانی کودک را روی صحنه می‌برند.

■ گویا قطعاتی از موسیقی بین‌الملل هم توسط کودکان ارکستر پارس اجرا می‌شود. این قطعات چه هستند؟

در ابتدای این بخش قطعاتی از موسیقی ملل که

نمادی از موسیقی کشورهای مختلف جهان است، اجرا می‌شود. در ادامه قطعه «حلقه شیرین» اثر شهرداد روحانی، قطعه‌ای از کوبه‌ایا به آهنگسازی لنودلیس، قطعاتی از سویت فندوق‌شکن، ملودی محلی اوکراینی که درواقع نمادی از موسیقی خاص این کشور است و در نهایت ملودی سرخیوستی که نمادی از فرهنگ سرخیوستی است به روی صحنه می‌رود. آخرین بخش از اجرای موسیقی ملل به اجرا ملودی موسیقی سیاهپوست‌هااختصاص دارد.

■ اوضاع موسیقی کودک و مشکلات این عرصه چیست؟

اگر سیاست‌گذاری درستی در زمینه آموزش موسیقی کودک صورت بگیرد بسیاری از مشکلات حل خواهد شد. موسیقی کودک از حساسیت بالایی برخوردار است و تأثیر فراوانی هم بر زندگی کودک می‌گذارد. موسیقی می‌تواند با بزرگ شدن کودکان با آنها بزرگ شود و رشد کند. متأسفانه این نوع از موسیقی با این درجه اهمیت در کشور ما متولی خاصی ندارد. وقتی می‌خواهیم اجرایی را برای روز جهانی کودک روی صحنه ببریم همیشه با این مساله مواجه هستیم که این بچه‌ها آماتور هستند و نباید به دید یک هنرمند حرفه‌ای به آنها نگاه کرد و آنها را به لحاظ اجرایی رد کرد و این مساله را عنوان کرد که آنها آماتور هستند. طبیعتاً کسی که ۱۰ سال ویلن می‌نواز در مقایسه با کسی که خودش هنوز ۱۰ سال هم ندارد بهتر می‌نواز و حرفه‌ای‌تر است. ببینید اگر یک شهرستانی در حوزه آموزش موسیقی کودک کمکی بخواهد سرگردان می‌شود و نمی‌داند باید به کجا مراجعه کند نکته دیگر این‌که خانه موسیقی نیز به عنوان یکی از مهم‌ترین نهادهای صنفی موسیقی هیچ‌بخشی را برای این موسیقی در نظر نگرفته است. این ضرورت وجود دارد که نهادی صنفی همچون خانه موسیقی بخشی را برای موسیقی کودک در نظر بگیرد و کانون مدرسان حوزه بزرگسال از کودک تفکیک داده شود. در دفتر موسیقی ارشاد نیز باید یک بخشی به عنوان موسیقی کودک وجود داشته باشد.

راهکاران در این زمینه چیست؟

باید نهادی متولی سیاست‌گذاری در حوزه موسیقی کودک باشد یا اینکه در دانشگاه بستری فراهم شود تا رشته آموزش موسیقی به کودکان ایجاد شود و ما شاهد تربیت مدرس موسیقی باشیم. غفلت‌های بسیاری در این حوزه صورت گرفته است.

■ جذب نوازنده‌های جوان، هدف اصلی بنیاد رودکی در تشکیل ارکسترسمفونیک رودکی بود. آرش امینی نخستین اجرای این ارکستر را خردادماه ۹۰ به صحنه برد. او که رهبر میهمان بود، در آن اجرا قطعاتی از آهنگسازان ایرانی و نیز قطعه کردی افشار را از فکرت امیراف، آهنگساز آذربایجانی به صحنه برد. بعد از آن مدیر هنری ارکسترسمفونیک رودکی شد و از آبان، از گراف مورزا، ویلونیسست سرشناس روسی دعوت کرد برای تمرین با ارکستر ۴۵نفره رودکی به تهران بیاید که به اذعان اهل فن، همچون کلاس درسی برای نوازندگان جوان ایرانی محسوب می‌شد. از همان‌جا بود که ایده اجرا در جشنواره موسیقی فجر شکل گرفت. با هماهنگی و همکاری بنیاد رودکی و ستاد بیست و هفتمین جشنواره موسیقی فجر، نوازنده و مدرس سرشناس ویلن روس، با دو نوازنده ویلنسل و پیانو به تهران آمد و بعد از چهار دهه، قطعاتی را اجرا کرد که گفته می‌شود بیش از ۴۰ سال است در ایران اجرا نشده. در این برنامه که شب گذشته روی صحنه رفت، نوازندگان روس – گراف مورزا، کرایکوکا و ناتالیا گوس – با رهبری امینی، اورتور آرایشگر شهر سوئل اثر روسینی، آهنگساز ایتالیایی، کنسرتو برای ویلن و ارکستر اثر پیتر ایلچ چایکوفسکی، تربیل کنسرتو برای پیانو، ویلن، ویلنسل و ارکستر اثر لودویگ وان بتهوون، سویت جاز شماره دو برای ارکستر اثر دیومتری شوستاکویچ را با ارکستر رودکی اجرا کردند. آنچه در پی می‌آید حاصل گفت‌وگو با آرش امینی درباره اجرای این برنامه است.

■ چه شد که تصمیم گرفتید نوازندگان روسی اجرای ارکستر رودکی را با قطعاتی که طی بیش از سه دهه گذشته در ایران اجرا نشده به صحنه ببرند؟ این اجرا چه ویژگی‌ای داشت؟

دلیل اصلی، خود گراف مورزا بود. او را می‌شناختم و با هم دوستی داریم. می‌خواستیم به ایران بیاید. مخصوصاً که نوازندگان جوان ما، از نزدیک تکنوازی در این سطح ندیده‌اند. از طرفی در سال‌های اخیر همه اجراها سمفونیک بوده یا اگر تکنوازهایی برای ارکستر دعوت شدند، معمولاً برای ساز پیانو بوده است. اجرای برنامه این نوازنده با دو نوازنده دیگر همراه بود. ناتالیا گوس ضمن اینکه خودش پیانیست همراه مورزا در رستیتال‌هایشان است به‌عنوان تکنواز با ارکستر کنسرواتوار مسکو، فرانسه و سوئیس کار می‌کند و خانم کرایکوکا هم ویلونیسست است و ارکستر را همراهی می‌کند. هر سه این نوازندگان، فارغ‌التحصیل کنسرواتوار مسکو هستند. ویژگی این اجرا تکنوازی‌های آن بود. ممکن است در اجراهای دیگر انتخاب قطعات با سلیقه و ویژگی‌های دیگری همراه باشد. برنامه‌ریزی برای قطعات اجرایی کاری بسیار حساس و پیچیده است که موارد بسیار زیادی باید در آن رعایت شود. در این برنامه مورزا کنسرتو ویلن چایکوفسکی را اجرا کرد که از قطعات مهمی است که برای ویلن نوشته شده.

اساساً چهار کنسرتو ویلن مهم در دنیا وجود دارد؛ کنسرتو ویلن بتهوون، مندلسون، برامس و چایکوفسکی. این یکی از چهار کنسرتو مهم دنیا طی ۲۰۰ سال گذشته را لحاظ غنا، محتوا، اسلوب و فرم برای ویلن است. این قطعه از نظر فرم و زیبایی، جوهره موسیقی رمانتیک روسیه است که از نظر تکنیکی برای ویلن فوق‌العاده مشکل است. اما مورزا آنقدر تواناست که در بخش اول برنامه این قطعه را به زیبایی اجرا کرد و در بخش دوم برنامه مجدداً از بتهوون قطعاتی بسیار زیبا در فرم کنسرتو برای سه تکنواز که اصطلاحاً به آن تربیل کنسرتو می‌گویند، به اجرا درآورد. چنین فرمی در دنیا واقعاً کم‌نظیر است و تقریباً از معدود فرم‌هایی است که آهنگسازها

ساخته‌اند؛ نوشتن قطعه برای یک ویلن، یک ویلنسل و یک پیانو و ارکستر که آن هم داستانی دارد!

■ می‌شود توضیح بیشتری درباره آن بدهید؟

بتهوون شاگردی داشته که اتفاقاً سرشناس و ثروتمند بوده، او از بتهوون تقاضا می‌کند برایش یک کنسرتو پیانو بنویسد. اما از آنجا که این نوازنده مهارت چندانی در نوازندگی نداشته، بتهوون فکر می‌کند که چه کاری کند که تکنوازی او کار را ضعیف از آب درنیآورد. بنابراین، با ابتکار خودش یک ویلن و یک ویلنسل هم به کنسرتو اضافه می‌کند. پارت پیانوی این قطعه از همه آسان‌تر است – البته ما نوازنده پیانویمان را دست‌کم نمی‌گیریم (خنده) – ویلن و ویلنسل به ترتیب بخش‌های مشکل‌تری برای اجرا دارند. در واقع به این ترتیب بود که ضعف تکنیکی شاگردش را با قدرت اجرای دو نوازنده دیگر پوشاند.

■ یعنی قبل از انقلاب اجرا داشته؟

شاید اجرای تری کنسرتو به قبل از انقلاب برگردد. نشانه‌ها و دست‌نوشته‌های روی پارتیتور قطعه را که از معلمم، زنده‌یاد حشمت‌اله سنجری گرفته بودم، حکایت از آن داشت که این قطعه قبل از ایران اجرا شده است.

■ در سایر کشورهای جهان چطور؟

این قطعات در نقاط دیگر جهان بسیار اجرا می‌شود. از اجراهای مهم آن اجرای یویوما به‌عنوان ویلنسل و پرلمان به عنوان ویلنیسست است. اجرای مهم دیگر داوید استراخ – ویلن، ریختر – پیانو، پتیاگورسکی – ویلنسل را به رهبری هربرت فون کارایان در دهمن دارم. به هر ترتیب قطعاتی است بسیار دلنشین در سه قسمت با فرم کنسرتو که مطمئناً مورد توجه واقع خواهد شد.

■ یعنی کنسرتوهای بزرگ دنیا سابقه اجرا در ایران نداشته؟

کنسرتوهای بزرگ دنیا در ایران کمتر اجرا شده است؛ البته آقای کامکار چند سال قبل کنسرتو ویلن بتهوون را اجرا کرد. ولی فاصله زیادی بین آن اجرا تا امروز پیش آمده که البته تلاش خواهیم کرد با حمایت و درایت خوبی که در بنیاد رودکی می‌بینم، در طول سال هم برای سازهای مختلف این گونه برنامه‌ها را داشته باشیم، البته همراه با کلاس‌های آموزشی که قطعه نوع کلاس‌های ما متفاوت خواهد بود. قرار است، مورزا را که رییس بخش سازهای زهی کنسرواتوار اصلی چایکوفسکی و مدرس این کنسرواتوار است به‌همراه چهار، پنج نوازنده و معلم کنسرواتوار چایکوفسکی برای آموزش سازهایی که بچه‌های ما بیشتر به آنها احتیاج دارند به ایران دعوت کنیم. به‌عنوان نمونه، ما در بخش سازهای بادی برنجی و زهی کمبودهایی داریم. می‌خواهیم نوازندگان هر سه ماه، یک هفته به ایران بیایند، مواد درسی حداقل دو ماه بعدی بچه‌ها را مشخص کنند و دوره به دوره به همین ترتیب، طرح ادامه پیدا خواهد کرد. یقیناً این چهار یا پنج کلاس در سال آینده می‌تواند بسیار موثر باشد. مورزا در سفر قبلی‌اش به ایران اعتقاد داشت بچه‌های ایرانی بسیار با استعدادند و امیدوار بود در آینده بتواند بیشتر به آنها کمک کند.

■ این استعدادهای جوان تا به حال درست پرورش یافته‌اند؟

به نظر من، بله. در هر حال معلمان موسیقی ما در کنسرواتوارها تمام تلاش خود را کرده‌اند تا به اینجا رسیدیم. الان شما همین ارکستر را که نگاه می‌کنید یا ارکسترهای اصلی مختلف را که می‌بینید جوانان در آن

درصد زیادی را تشکیل می‌دهند و بی‌انصافی است که چشم بر کمبودها و مشکلات ببندیم و با بزرگ‌نمایی نقاط ضعف سالیان سال زحمات بی‌دریغ معلمان موسیقی کشورمان را ندیده بگیریم. اما نوازنده‌های خوب محتاج به تجربه و از همه مهم‌تر دیسپلین بیشتر هستند. جوان‌ها اگر به دیسپلین عادت کنند و احساس مسوولیت بیشتری نسبت به آنچه می‌نوازند نداشته باشند قطعاً موفق‌تر خواهند بود.

■ الان ارکستر در چه وضعیتی است، چقدر آمادگی اجرا دارد و ضرورت تمرین‌های بیشتر را در چه حد می‌داند؟

با وجود برخی مشکلات به همت و شکیبایی تک‌تک نوازندگان برنامه زمان‌بندی تا به‌حال درست پیش رفته است. عقیده دارم تعداد تمرینات ارکستری نباید زیاد باشد. بعضی ارکسترها در گذشته روی قطعاتی مثلاً حتی ۳۰ جلسه کار می‌کنند. خوشبختانه در حال حاضر چنین ارکستری در ایران نداریم. نوازنده با تکرار بیش از حد تمرین‌ها احساس مسوولیتش را نسبت به قطعه از دست می‌دهد و بی‌تفاوت می‌شود. براساس این تفکر بود که ما برنامه‌ریزی کردیم که حداکثر شش جلسه تمرین خوب و مفید داشته باشیم و سپس با حضور نوازندگان، ارکستر سه جلسه دیگر تمرین کنند و روز اجرا هم تمرین نهایی داشته باشیم.

■ اصرار شما برای اینکه این اجرا همزمان با جشنواره موسیقی فجر باشد برای چه بود؟

چرا که نه؟ این جشنواره بین‌المللی و یکی از اتفاقات مهم موسیقی است و بنیاد رودکی تصمیم گرفت امسال به شکل موثری در این برنامه شرکت کند.

■ اتفاق مهم کشور ما یا جهان؟

ما باید برای جهان هم مهمش کنیم؛ هر کس باید به سهم خودش کمک کند جهانی‌تر شود. به هر حال سه نوازنده‌ای به ایران می‌آیند که نوازندگان درجه‌یک جهان‌اند و در کشورهای مختلف دنیا در رفت و آمدند. من به دلیل تجربه‌های کاری که در خارج از ایران با نوازندگی در ارکسترهای مختلف داشتم، می‌دانم به‌عنوان مثال همین سه نفر می‌دانند که هر سال این موقع در تهران فستیوالی برگزار می‌شود و می‌دانم که با دیگر نوازندگان دور هم

آرش امینی از دعوت ویولنیست روس به تهران می‌گوید

بی‌انصافی است چشم بر کمبودها ببندیم

زهرا راد

عکس: امیر جراحی شوق

■ از ارکستر راضی هستید؟

الته از طرفی در جشنواره فجر این اجرا بهتر دیده می‌شود. سوسیدهایی دارد، بلیت با قیمت ارزان‌تر از روزهای دیگر سال فروخته می‌شود و تسهیلات بیشتری برای علاقه‌مندان قایل می‌شوند.

■ آیا جشنواره فجر در گذشته برنامه‌های مشابهی داشته که به غنای هنری موسیقی ایران کمک کند؟

در جشنواره دوسال پیش، گروه ارکستر زهی از اوکراین، فوق‌العاده قوی بودند. گروهایی هم از ارمنستان بودند. خود من چهار، پنج دوره، آنسامبل‌های بسیار خوبی برای جشنواره از فرانسه آوردم. آنها صرفاً از طریق ارتباط من با جشنواره موسیقی فجر آشنا شدند. حتی رومانو پالوتینی، پروفیسور سالن رودکی با اجرای تکنیکی‌ترین قطعات نیکولو پاگانینی، این سال بعد از آن هم تقاضای حضور دوباره داشت.

افتی:

۱- عاجز- ازدهای افسانه‌ای ژاپن
۲- لرانگ- خدمت وظیفه- اول هر چیز
۳- مصباح- ایالتی در آمریکا- چرک جامه ۴- گیشه بلیط فروشی- کشتی- شمای بیگانه ۵- ایوان آن مایه عبرت است که در عراق قرار دارد- نت چهارم- تاکید شده ۶- متحالفول- دارای تکلیف- پوشش ۷- پیشوند منفی- عدد یک رقمی- آموزش دادن ۸- بی‌نظمی- گریبان لباس- اخلاق بد- حیران و سرگشته ۹- رودی در استان کرمان- سالخورده- خط‌کش مهندسی ۱۰- موسیقیدان آلمانی- سوغات کرمان- ابزار آراستن موها ۱۱- جلب‌کننده- زیر خاک پنهان کردن- با حلاوت ۱۲- صدای کوبیدن در- مانع درآمد دیگران می‌شود- جمع ندیم ۱۳- بدبو و غفن- حمام- مرطوب ۱۴- بشر- شادمانی- نگهبانی ۱۵- از وسایل بازی بچه‌ها- عبور مال‌التجاره از کشور

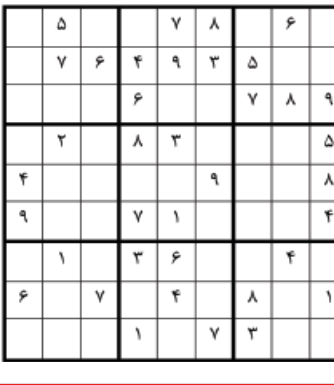
حل جدول ۱۴۴۱

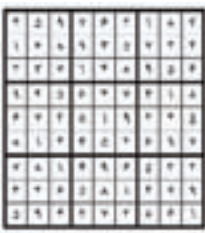
سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهاى مختلف به چاپ می‌رسد.

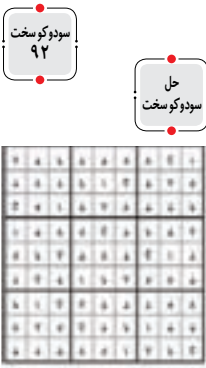
سودوکو ۴۴۴

حل سودوکو ۴۴۳

سودوکو ۹۲

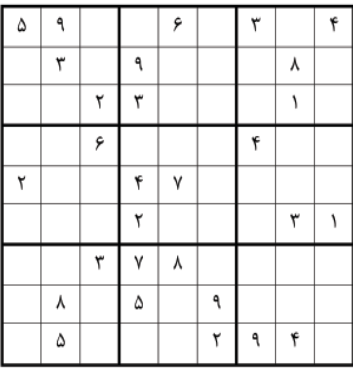

حل سودوکو ۹۲

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

موسیقی پاپ جشنواره را تقویت کرده است

■ منظورم وقفه آلبوم ۸۸ تا الان بود؟

تا سال ۸۸ پیام شمس تنظیم موسیقی ما را انجام می‌داد، وقتی او رفت، تور کنسرت‌ها یک سال طول کشید و برای تولید اجرایی آلبوم امکان عملی وجود نداشت، یک دلیل اصلی این بود. دلیل دیگر اینکه گروه جدید موسیقی ما تلفیقی است، از اعضای قدیمی گروه که در آلبوم ۸۵ با هم همکاری داشتیم در کنار اعضای جدید مثل فرشاد فارسیان که یکی از نوابع موسیقی الکترونیک است. نیما وارسته از اعضای قدیمی گروه و یکی از بهترین موزیسین‌هایی است که به خوبی حس مردم را درک می‌کند. آلبوم ۸۵، کار نیما وارسته است و آن زمان تشخیص او بود که یک موسیقی خلوت در عین حال محکم را طراحی کند؛ اما به دلیل یک سوءتفاهم مطبوعاتی بین ما فاصله افتاد تا امسال که دوباره همکاری با هم را شروع کردیم.

■ پس می‌توانیم بگوییم یکی از کسانی که باعث موفقیت شما شده، نیما وارسته است؟

صدا صند. غیر از فرید احمدی، نیما یکی از کسانی است که من بابت آنچه که مردم به عنوان بنیامین می‌شناسند به او مدیون هستم.

■ از آلبوم جدیدتان بگویید...

ترانه‌های آلبوم سروده فرید احمدی است. ملودی‌ها را من ساختم، موسیقی برعهده فرشاد و نیماست، علی منصوری هم رهبر ارکستر بنیامین است که به این گروه کمک می‌کند. محسن رجب‌پور تهیه‌کننده کار است و قرار است این آلبوم حوالی عید منتشر شود، حالا اینکه قبل از عید باشد یا بعد، دقیقاً مشخص نیست.

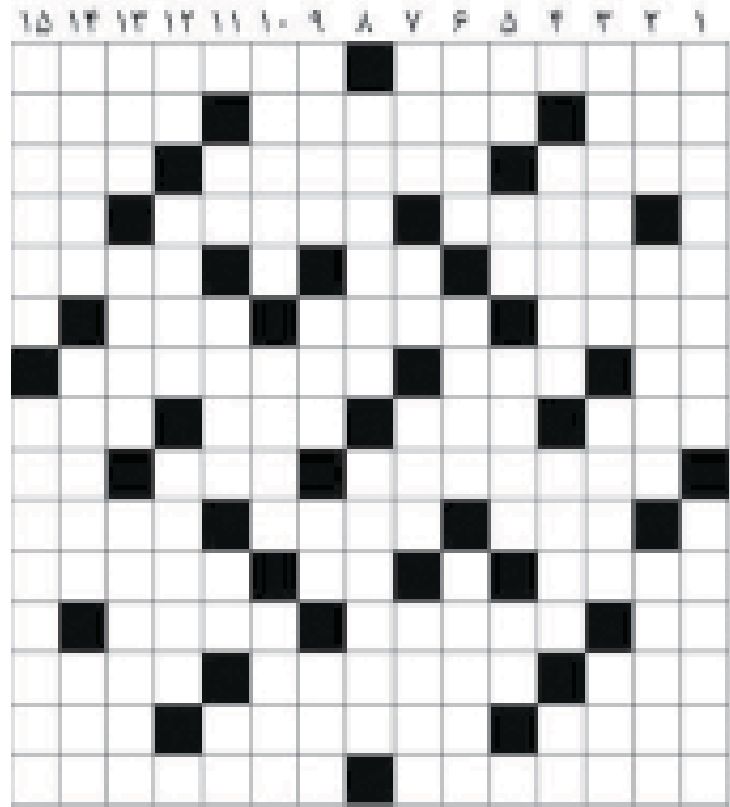
■ فکر می‌کنید آلبوم جدیدتان به اندازه آلبوم ۸۵ تأثیرگذار باشد؟

امیدوارم اتفاقی بیفتد که تا به حال نیفتاده. یعنی اتفاق بهتری از آلبوم ۸۵. وقتی می‌رسید از نظر من عشق چیست؟ شاید برای من بدون او جواب به این سوال سخت باشد اما فکر می‌کنم با این آلبوم جواب این سوال داده شود.

■ باز هم محوریت کارتان عشق است؟

ایده‌ام این است، به نظر من تمام مسایلی که آدم‌ها برایش هزینه می‌کنند و وقت می‌گذارند با عشق از کوتاه‌ترین مسیر حل می‌شود. وقتی چنین ابزاری داریم کافی است مشخص کنیم چه چیزی عشق است.

آرواره- چشم‌چران- کوسه جنوبی ۸- فرستاده شده- امتزاج آب با جسمی ۹- بیهوده- شهری در مراکش- خاک سفالگری- حیرت و شگفتی ۱۰- سیمای خانگی- گوی گریبان- روز تازی ۱۱- درخت زبان گنجشک- از قاریان قرآن- استوار ساختن- مکان ۱۲- دنیا آوردن- مثل و مانند- محل سکونت ۱۳- خشن در خلق و خوی- برج کبوتران- نوعی دیگ آشپزی ۱۴- بی‌دین نوعی خواهر و برادر- صدای افسوس ۱۵- مجرب- جانش را برای وطنش می‌دهد

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

